

P. L. HALD

Torsten Balle

Den 3. juli 1958 døde Thisted museums leder, viceskoleinspektør P. L. Hald, efter kort tids sygdom, knap 86 år gammel.

Peder Laurits Hald var født i Horsens i Vendsyssel den 19. juli 1872, søn af lærer L. P. Hald og hustru Ane Marie Sørensen. Hans farfader, lærer Peder Lauritsen Hald i Tylstrup, var født i Kobberø i Ty.

Efter at han havde taget lærereksamen 1896 fra Ranum Seminarium var han fra 1896-1900 lærer ved seminariets øvelsesskole. 1900 kom han til Thisted som lærer ved borgerskolen. Fra 1921 til sin afsked 1940 var han viceinspektør ved Østre Skole.

Straks efter, at han var kommet til Thisted, begyndte han at sysle med egnens historie, og da Historisk Samfund for Thy og Hanherred blev stiftet 1903, var det naturligt, at han blev en af de ledende. Historisk Samfunds første formål var at få oprettet et museum, og da det lykkedes samme år, blev Hald straks dets leder. Det viste sig snart og blev mere og mere klart med tiden, at Hald var en mesterlig museumsleder. Hans levende interesse for fortiden var forbundet med en overlegen begavelse, en kolossal arbejdssevne og en aldrig svigtende ordenssans, og under hans ledelse voksede museet hurtigt. Utrætteligt arbejdede han på at forbedre og udvide samlingerne, og det lykkedes i en sådan grad, at det ofte kneb med pladsen, skønt museet to gange i hans tid flyttede til større og bedre lokaler, først, da museet fik sit eget hus i Skolegade, og senere, da det efter grosserer Spangberg arvede sin nuværende smukke bygning. Det var derfor en meget stor glæde for Hald, at han på sine gamle dage oplevede at se sin drøm om en tilbygning til museet virkeliggjort, og at han endnu en gang kunne omordne samlingerne, så han kunne efterlade sit livsværk, museet, som et stort, velindrettet og mønsterværdigt ordnet museum.

Men Halds evner som museumsleder rakte langt videre end til at indsamle og ordne genstandene. Han var og blev læreren, stadig optaget af at lære og at lære fra sig. Tingene var hans lærere og venner, der lærte ham at kende og forstå folkets liv i gamle dage. Enhver ny ting blev betragtet og befølt længe og kærligt. Det var, som han talte med dem og fik dem til at fortælle. Og museet var hans skole, og de besøgende, der altid var velkomne uanset stand eller alder, var hans elever. Under hans

inspirerende forevisning blev tingene levende og fulde af historie, og mange fik her et uforglemmeligt møde med gamle dages kultur. Hans kæreste gæster var nok børnene. Det var en oplevelse at følge ham på vandring gennem museet med en flok skolebørn, utrættelig til at fortælle og forklare. Da lyste gamle Halds øjne, og han blev ung igen.

Hans evne og lyst til at gøre historien levende for andre blev årsag til, at han, især i sine yngre dage, kom til at holde talrige historiske foredrag rundt om på egnen. Herved kom han i kontakt med mange mennesker og skaffede dem fornøjelige og udbytterige timer. Desuden skrev han mange artikler i blade og tidsskrifter om historiske emner, artikler, som blev læst grundigt, fordi man i dem fik ikke alene interessant, men også pålidelig saglig oplysning om tingene.

Da Historisk Samfund besluttede at udgive en årbog, påtog Hald sig at være redaktør, og i omtrent 50 år gjorde han et meget stort arbejde for at få årbøgerne så gode som muligt, et arbejde, der ligesom hans virksomhed ved museet var ulønnet. Selv skrev han mange gode artikler. Hans største arbejde var: "Af Thisted Købstads Historie", der udkom som årbog 1924. Endnu sidste år kunne årbogen bringe en stor artikel af Hald: "Thy i Fjendevold", om tyboernes kamp ved Nabe 1657. Dette emne havde altid interesseret ham meget. For over 40 år siden holdt han et foredrag derom på KFUM for en skare åndeløst lyttende unge. En stor dreng, der den aften sad ved orglet, anede ikke, at han mange år senere skulle have den særlige glæde at offentliggøre en artikel af sin kære, gamle ven om samme emne i anledning af 300-året for kampen. Det blev den sidste artikel. En værdig afslutning på et livslangt, virksomt, uegennyttigt arbejde i historiens og oplysningens tjeneste.

For sine fortjenester blev han hædret med ridderkorset og fortjenstmedaljen. Han var højt æret, anset og afholdt i by og på land her i Ty og af museumsfolk og historikere ud over landets grænser for sin virksomhed og for sine rige menneskelige egenskaber. Derfor føles hans død trods hans høje alder som et smerteligt tab.

Æret være hans minde.

Torsten Balle.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1958, side 441-444)